

17.12.2018

Opetus- ja kulttuuriministeriö
lausuntopalvelu.fi

Valtioneuvoston asetus ammattikorkeakouluista annetun valtioneuvoston asetuksen muuttamisesta

1. Asetusluonnokseen 12 §:ssä esitetään, että ammattikorkeakoululain 43 §:n 3 momentissa tarkoitettu perusrahoituksesta 92 prosenttia määräytyisi toiminnan laajuuden, laadun ja vaikuttavuuden perusteella ja 8 prosenttia muiden koulutuspolitiikan sekä tutkimus- ja kehittämisselityksen tavoitteiden perusteella (strategiaperusteinen rahoitus). Koulutuksen perusteella määräytyväksi rahoitusosuudeksi esitetään 76 % ja tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoiminnan perusteella määräytyväksi rahoitusosuudeksi 16 %.

Pidättekö esitettyä rahoitusperusteiden keskinäistä painoarvoa tarkoituksenmukaisena?

Kyllä

Ei

Ei kantaa

Näkemyksiä, muutosehdotuksia tai muuta kommentoitavaa ehdotukseen 1:

Tavoitteena on ollut lisätä korkeakoulujen rahoituksen vakautta ja ennustettavuutta eikä heikentää sitä, ja nyt kehitys on päinvastaista. Mielestämme rahoitusmallin pitää rakentua kolmesta korista: perusrahoitus, tuloksellisuusrahoitus ja strateginen rahoitus. Kansainvälisesti verrattuna mallista puuttuu perusrahoituksen osuus (ns. sitomattoman rahan osuus), jolla ammattikorkeakoulujen rahoituksellista toiminta-autonomiia vahvistetaan ja huomioidaan nykyinen toiminta.

Katsomme, ettei tutkintojen määrään sidottu rahoitus ole perusrahoitusta. Perusrahoitusta on esimerkiksi opiskelijamääriin sidottu rahoitus, jolloin se on hyvin ennakoitavissa, eikä 0-summapelillä kilpailtua.

Mielestämme koulutuksen rahoitusosuuden on oltava jatkossakin painoarvoltaan suurin. Vakauttavaksi katsotun rahoituksen kokonaisuus pienenee nyt ammattikorkeakoulujen osalta kahdeksan prosenttiyksikköä.

Rahoitusmallin ei pitäisi ohjata ammattikorkeakouluja näin vahvasti kilpailemaan toisiaan vastaan. Mielestämme rahoitusmalli, joka perustuu tulokseen ja kilpailuun, ei sovi pienelle yhteiskunnalle kuten Suomi. Me emme pärjää koskaan määrällä ja hinnalla, vaan laadulla. Nykyinen ja ehdotettu rahoitusmalli ei takaa laatua. Pikemminkin se yllyttää ammattikorkeakouluja tuottamaan sitä mitä mitataan - ei laadun, vaan määrän ehdoilla. Nyt ne juoksevat kilpaa ylläpitääkseen suhteelliset osuutensa eri indikaattoreiden muodostamista rahoituskoreista, kun lähtökohtana pitäisi olla yhteistyö. 3AMK näyttää onnistuvan tässä ilman rakenteellista muutosta kehittämällä profiilejaan ja tekemällä tarkoituksenmukaisissa toiminnoissa yhteistyötä. Kehityssuunta pitää kohdistua TKI-toiminnan kansainvälisen ja kansallisen kentän asettamiin haasteisiin ja niiden lisäksi yritysten, kansalaisyhteiskunnan, julkishallinnon ja muiden keskeisten sidosryhmien tarpeisiin.

17.12.2018

Ennakoimattoman strategisen rahoituksen osuutta tulisi pienentää kahdeksasta prosentista viiteen prosenttiin ja lisätä prosentit koulutusosioon, jolloin prosentti olisi 79. Ammattikorkeakoulujen aluekehitys- ja innovaatiotoiminta on tunnistettava ja sen edistämiseksi on tehtävä tieteen tila -julkaisua vastaava selvitys ja Lippulaivan kaltainen ohjelma. Ammattikorkeakoulujen tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoiminta sekä palvelutoiminta on määritettävä paremmin. Sen on näyttävä aidosti TKI-rahoitusosion mittareiden rakentamisessa, eikä vain yliopistojen kaltaisena TK-toimintana.

2. Koulutuksen rahoitusosuuteen (13 §) esitetään lisättäväksi uraseurantaan perustuva rahoitusosuus.

Pidätkö ehdotusta tarkoituksenmukaisena?

Kyllä huomiolla

Ei

Ei kantaa

Näkemyksiä, muutosehdotuksia tai muuta kommentoitavaa ehdotukseen 2:

Pidämme tätä osittain tarkoituksenmukaisena. Työuraan vaikuttavat monet muutkin seikat kuin koulutuksen järjestäjästä johtuvat seikat. Henkilökohtaiset ominaisuudet, persoona, yhteiskunnan taloudellinen tilanne. Uraseurantakysely on ollut ammattikorkeakouluissa käytössä vasta vähän aikaa ja kokemusta vaikutuksista ei vielä mittavasti ole käytössä. Mittarin vaikutuksia on seurattava huolella ja lisäksi mittarin osuuden kokoa on mietittävä.

Näkemyksemme mukaan yrittäjäksi työllistymisen kaksinkertaiset pisteet ammattikorkeakoulujen työllistymisindikaattorissa eivät ole perusteltuja. Yrittäjistä ylivoimaisesti suurin osa on yksin- ja pienyrittäjiä. Pidämme eettisesti kyseenalaisena asettaa korkeakouluille kannusteita, joiden toteuttamiseen liittyvät yritystoiminnan taloudelliset riskit tulevat opiskelijoiden kannettavaksi. Tällainen toiminta olisi sekä suoraa puuttumista korkeakoulujen opetussisältöihin että opiskelijan kannustamista riskinottoon korkeakoulun rahoituksen edistämiseksi.

3. Strategiaperustein rahoituksen (14 §) määräytymisperusteita esitetään tarkennettavaksi siten, että se jakaantuisi ammattikorkeakoulun strategiaa ja uudistumista tukevaan osuuteen sekä valtioneuvoston korkeakoulu- ja tiedepoliittisia tavoitteita tukevaan osuuteen.

Pääosa rahoituksesta kohdistuisi ammattikorkeakoulun omaa strategiaa ja uudistumista tukeviin toimenpiteisiin. Ammattikorkeakoulun strategiaa ja uudistumista tukevassa osiossa huomioitaisiin myös toimintaa läpileikkaava kansainvälisyys korkeakoulukohtaisista lähtökohdista (mittarit ja seuranta).

Toimenpiteistä ja niiden seurannasta sekä niitä tukevasta strategiaperusteisesta rahoitusosuudesta sovittaisiin opetus- ja kulttuuriministeriön ja korkeakoulun välillä. Valtioneuvoston korkeakoulu- ja tiedepoliittisia tavoitteita tukeva osuus perustuisi mainittuja tavoitteita edistäviin OKM:n ohjelmiin.

Pidätkö ehdotusta tarkoituksenmukaisena?

Kyllä

Ei

Ei kantaa

17.12.2018

Näkemyksiä, muutosehdotuksia tai muuta kommentoitavaa ehdotukseen 3:
Nykyinen strategiarahoitus on haun ja jakotavan perusteella läpinäkyvydeltään heikkoa. Strateginen rahoitus on ollut hyvin pitkälle harkinnanvaraista rahoitusta, ja sen ennakoitavuus korkeakouluille on ollut heikkoa. Jatkossa rahoituspäätösten perusteleminen on oltava avointa.

Strategisen rahoituksen jakaminen osioihin A (ammattikorkeakoulun strategia) ja B (valtioneuvoston strategia) on kannatettava. Pääosa strategisesta rahoituksesta on kohdistuttava ammattikorkeakoulujen omaan strategiaan ja uudistumista tukevaan osuuteen ja pienempi osa valtioneuvoston korkeakoulu- ja tiedepoliittisia tavoitteita tukevaan osuuteen. Asetusluonnoksessa ei määritellä, kuinka paljon vähintään kohdistuisi ammattikorkeakoulujen omaan strategiaa tukevaa toimintaan. Työryhmässä asiaa käsiteltiin niin, että vähintään 2/3 olisi tällaista rahoitusta.

Korkeakoulutuksen kehittäminen tarvitsee myös valtionavustuksina jaettavaa rahoitusta kehittämis-, kokeilu- ja käynnistämishankkeisiin, joilla pyritään pysyviin toiminnallisiin ja rakenteellisiin muutoksiin. Osio B vastaa mielestämme tähän.

Osio A on tuettava korkeakoulujen omia valintoja. Strategiasta ja sen mukaisesta toiminnasta päättää korkeakoulun hallitus. Korkeakoulut kuvaavat strategioissaan niitä toimenpiteitä, joita halutaan edistää alueen ja kansallisen tason lähtökohdista. Korkeakoulujen strategiatyö on keskeinen osa niiden autonomista päätöksentekoa. Strategisia valintoja ja toimia pitää kunnioittaa strategiarahoitusta jaettaessa. Tällä edistetään sekä korkeakoulujen profiloitumista että niiden ja sidosryhmien välistä yhteistyötä.

Korkeakoulujen strategioiden on oltava keskenään vertailukelpoisia ja tulevaisuuden tavoitteet niin koulutuksessa, tutkimuksessa kuin innovaatiotoiminnassa on oltava selkeästi ja pitemmälle aikajänteelle määritelty. Nyt kerättävä tieto perustuu menneisyyteen, ei eteenpäin katsovana. Strategiaproessin lähtökohdista on oltava luotettava data ja yhdessä jaettu ymmärrys tiedon tulkinnasta. Strategiarahaa ei tule pelkästään käyttää rakenteellisten ratkaisujen tukemiseen, vaan sitä on suunnattava myös koulutuksen kehittämiseen. Strategiarahoituksen arviointiprosessissa on käytettävä ulkopuolista kv-paneelia hakemusten arvioinnissa.

Mielestämme jatkuvan oppimisen on näytävä tässä osiossa vastaavasti kuin kansainvälistyminen. Jos jatkuvan oppimisen rahoitusta ei siirretä strategisen rahoituksen osaksi, niin strategisen rahoituksen osuutta tulisi pienentää viiteen prosenttiin (5 %).

4. Muuta lausuttavaa valtioneuvoston asetuseronnokseen (esim. alakohtaisen rahoitusosuuden poistaminen ja huomioiminen jatkossa opetus- ja kulttuuriministeriön asetuksen mukaisilla tutkintokohtaisilla kertoimilla)?

Ammattikorkeakoulujen rahoitus on ollut erittäin heilahtelevaa kahden hallituskauden ajan niin mittavien leikkausten kuin rahoitusmalliuudistusten ja -korjausten johdosta. Lisäksi ministeriön strategiarahan laskentatavan muutos leikkasi ammattikorkeakouluilta rahoitusta. Myös muut tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotulot tipahtivat esimerkiksi Tekesin toiminnan ” alas ajamisen ” ja huonojen suhdanteiden vuoksi. Ministeriön ja ammattikorkeakoulujen

17.12.2018

välisissä sopimusneuvotteluissa sovittiin aloituspaikkoja vähentämisestä, toimintojen päällekkäisyyksien purkamisesta ja profiloinnista.

Politiikkana on ollut, että rahoitusmallia uudistetaan joka tulossopimuskaudelle, ja siksi korkeakoulujen rahoitusjakoperusteet ovat vaihdelleet viimeisen kymmenen vuoden aikana useasti. Ammattikorkeakoulujen rahoitusmalli on ollut käytössä huomattavan lyhyen aikaa, vuodesta 2015. Rahanjaon perusteena ollut aloittajapaikkapohjainen rahoitus lopetettiin ja tilalle tuli rahoitusmalli, mikä oli kansainvälisesti vertailtuna huomattavan tulosperusteinen. Rahoitusmallia on korjattu viimeksi vuonna 2017. Lähes kaikissa maissa korkeakoulut saavat julkisen perusrahoituksensa suurina kokonaisuuksina. Tässä suhteessa tarkasteltuna ehdotettu malli ei ole mielestämme nykyistä mallia parempi. Korkeakoulujen tuloksellisuutta voitaisiin ohjata pienemmälläkin tulososiolla.

Nyt rahoitusmallin esitettävät muutokset muuttavat ammattikorkeakoulukohtaista rahoitusta ennalta arvaamattomasti. Muun muassa tekniikkaa kouluttavien ammattikorkeakoulujen rahoitus kääntyy suotuisampaan suuntaan, kun taas sosiaali- ja terveysalan sekä liiketalouden vahvat kouluttajat menettävät.

Vaikutusten volyyymi riippuu siitä mitkä esitetyistä muutoksista lopulliseen uuteen rahoitusmalliin tulevat mukaan. Tulorahoitusmallia on puolustettu sillä, että tutkintoidindikaattoreihin perustuva rahoitus on ollut historiallisesti melko vakaata. Se, että rahanjaon lopputulosten vuosivaihtelu on viime vuosina voimassa olleen mallin puitteissa ollut pientä, ei poista mallin perusongelmia, kuten henkilöstön kohtaamaa toiminnan tempoilevuutta, eikä se takaa rahoituksen tulevaa vakautta. Erityisesti uusi tutkintopaketti yhdistettynä ala- ja määräaikakertoimilla tuo epävakautta rahoitusmalliin.

Se, miten kertoimet malleissa alkavat vaikuttaa, kun esimerkiksi tutkintotavoitteita eri alakorien osalta nostetaan tällaisessa kokonaisuudessa, jää nähtäväksi. Todennäköisesti tämä tuottaa heilahteluja huolimatta siitä, että edelleen tutkinnot lasketaan kolmen vuoden keskiarvoina. Korkeakoulujen koulutusalarakenne on myös erilainen. Tämän osion vaikutuksia rahan riittävyteen ja alojen koulutusmääriin on seurattava systemaattisesti.

Opetus- ja kulttuuriministerin asetus ammattikorkeakoulujen perusrahoituksen laskentakriteereistä

5. Asetuksen 1 §:ssä ja liitteessä esitetään koulutuksen rahoitustekijöiksi ja niiden painoarvoiksi seuraavia:

- 1. Suoritetut ammattikorkeakoulututkinnot 56 %**
- 2. Avoimessa ammattikorkeakouluopetuksessa, erillisinä opintoina, maahanmuuttajien valmentavassa koulutuksessa ja erikoistumiskoulutuksessa suoritettujen opintopisteiden yhteenlaskettu määrä 8 %**
- 3. Ammatillisen opettajankoulutuksen opintokokonaisuuden suorittaneiden lukumäärä 2 %**
- 4. Korkeakoulujen välisten yhteistyösopimusten perusteella suoritettujen opintopisteiden määrä 1 %**
- 5. Valtakunnallisen opiskelijapalautekyselyn vastausten tuottamien pisteiden yhteenlaskettu määrä 3 %**

17.12.2018

6. Ammattikorkeakoulututkinnon suorittaneiden työllisten määrä 3 %

7. Valtakunnallisen uraseurantakyselyn vastausten tuottamien pisteiden yhteenlaskettu määrä 3 %

Pidättekö ehdotusta tarkoituksenmukaisena?

Kyllä huomioilla

Ei

Ei kantaa

Näkemyksiä, muutosehdotuksia tai muuta kommentoitavaa ehdotukseen 5:

Pidämme tätä osittain tarkoituksenmukaisena, lukuun ottamatta rahoitustekijää 2 ja 5. Rahoitustekijöiden 1, 3, 4, 6 painoarvot ovat hyväksyttäviä.

Rahoitustekijä 2. Mielestämme jatkuva oppiminen on hoidettava toisin, kuin mitä rahoitusmallissa on esitetty. Jatkuvan oppimisen ratkaisut vaativat reagoitiherkkyyttä, joustoa ja yhteistyötä monien tahojen kanssa. Esitämme, ettei se ole mittarina koulutuksen rahoitustekijöissä. Käsittelemme asiaa kohdassa 7.

Rahoitustekijä 5. Suhtaudumme opiskelijapalautekyselyyn varauksella. Opiskelijapalaute tuottaa toki tietoa laadun ja vuorovaikutuksen kokemuksesta, mutta sen vaikuttavuutta heikentää alhaiset vastausprosentit. Mittaamisella on huono validiteetti, koska opiskelija ei kyselyyn vastatessaan tiedä kuinka paljon opetuksen ja ohjauksen laatuun ja määrään on vaikuttanut esimerkiksi rahoitusten leikkaukset. Opiskelijapalaute tuo tietyn näkökulman oppimisen prosessiin. Henkilöstökysely vahvistaisi hyvinvoinnin ja koulutuksen ja oppimisen prosessien kokonaiskuvaa.

Rahoitustekijä 7. Uraseurantakysely on ollut ammattikorkeakouluissa käytössä vasta vähän aikaa ja kokemusta vaikutuksista ei vielä mittavasti ole käytössä. Mittarin vaikutuksia on seurattava huolella.

6. Asetuksen 1 §:n 1-4 momentissa ehdotetaan, että:

a) tutkintojen laskennassa huomioitaisiin alakohtaiset erot mm. infrastruktuuri- ja henkilöstöintensiivisyydessä kolmessa kategoriassa tutkintojen mukaan jaoteltuna (asetuksen liite),

b) toinen saman tasoinen tutkinto huomioitaisiin pienemmällä kertoimella ja

c) tutkinnon tavoiteajassa suorittaminen huomioitaisiin kolmessa kategoriassa.

Koulutuslaryhmittäin sovittu ammattikorkeakoulujen tutkintotavoite toimisi rahoitusrajana, jonka ylittävistä tutkinnoista ei myönnetä rahoitusta.

Pidättekö ehdotusta tarkoituksenmukaisena?

Kyllä huomioilla

Ei

Ei kantaa

Näkemyksiä, muutosehdotuksia tai muuta kommentoitavaa ehdotukseen 6:

Pidämme ehdotusta osittain tarkoituksenmukaisena.

Taustamuistiosta ei selviä, millä perusteella ja laskentamalleilla tutkintoja on jaettu eri kategorioihin. Mielestämme esimerkiksi terveys- ja sosiaalialan maksulliset harjoitteluja ei ole otettu huomioon laskuissa tai sitä, että koulutusalan välineistö ja tilat ovat kalliita kuten simulaatiotilojen ylläpitäminen.

17.12.2018

Pelkäämme, että tällainen kategorioiminen ohjaa ammattikorkeakouluja keskittymään niihin tutkintoihin, joilla saa paremman rahoituksen. Malli ei saa ohjata kaventamaan tutkintokenttää, vaan ammattikorkeakoulujen joustavuus kouluttajana ja työelämän kanssa toimiminen on säilytettävä sen vahvuutena ja profiilina. Mallin pitäisi ohjata enneminkin tarkastelemaan säännöllisesti koulutusten sisältöjä ja mahdollisesti uusien tutkintojen rakentamista esim. kahden tutkinnon rajapinnoille.

Mielestämme aikaisempi tutkinto ei saisi vaikuttaa rahoitukseen. Toisen tutkinnon suorittaminen kuuluu jatkuvan oppimisen piiriin. Enneminkin on kehitettävä hankitun osaamisen tunnistamista ja tunnustamista edelleen vahvemmaksi osaksi tutkintoon johtavaa koulutusta. Lisäksi opinto- ja uraohjausta on lisättävä ja tehostettava, jotta opiskelijaksi hakeutuvaa voidaan ohjata opintojen valinnoissa ja opintoreiteissä hänelle sopivimmalla tavalla. Tosi asia myös on, että alanvaihtajia on jatkossakin työnmurroksen takia. Aiemmasta tutkinnosta ei ammattiaineiden osalta voida ehkä tehdä kovin mittavasti hyväksilukua tai tutkinnon suorittamisesta saattaa olla kulunut niin pitkä aika, ettei opiskelija halua tehdä opintojensa tunnustamista.

Tutkintojen suorittaminen tavoiteajassa ja esitetyt kertoimet ovat perusteltuja.

7. Asetuksen 1 §:n 1 momentin 2 ja 4 kohdassa esitetään, että ns. jatkuvan oppimisen kokonaisuus muodostuisi

a) ammattikorkeakoulun avoimessa ammattikorkeakouluopetuksessa, erillisinä opintoina ja erikoistumiskoulutuksessa sekä maahanmuuttajien valmentavassa koulutuksessa kalenterivuonna suoritettujen opintopisteiden yhteenlasketusta määrästä ja

b) korkeakoulujen välisten yhteistyösopimusten perusteella ammattikorkeakoulussa kalenterivuonna suoritettujen opintopisteiden yhteenlasketusta määrästä.

Tekijät vastaisivat voimassa olevan rahoitusmallin tekijöitä, joista yhteistyöopinnot ehdotetaan erotettavaksi omaksi laskentakriteerikseen.

Pidättekö ehdotusta tarkoituksenmukaisena?

Kyllä

Ei

Ei kantaa

Näkemyksiä, muutosehdotuksia tai muuta kommentoitavaa ehdotukseen 7:

a)

Rahoitusmallin uudistamisessa tavoitteena on ollut vähentää yksittäisiä indikaattoreita. Mielestämme järjestelmässä ei tarvita jatkuvalla oppimiselle erillistä indikaattoria rahoitus pohjaan. Parempi ratkaisu olisi ministeriön, yritysten ja korkeakoulujen välinen suora yhteistyö, jossa alusta lähtien ovat esillä sekä todelliset sisällölliset koulutustarpeet että yritysten taloudelliset investointimahdollisuudet ja -valmiudet. Valtion investoi osaltaan tähän toimintaan voimavaroja korkeakoulukehiksestä erillisen kärkirahoitusohjelman kautta, jonka kokoa voidaan tarpeen mukaan joustavasti säätää esimerkiksi valtion vuotuisissa talousarvioissa ja se voidaan tuoda osaksi strategisen rahoituksen kokonaisuutta

Jatkuva oppiminen, kuten kansainvälistyminen, ovat strategisia valintoja, jota korkeakoulujen hallitukset ja poliittiset linjaukset ohjaavat. Jos jatkuva oppiminen on omana indikaattorina laskentapohjassa, ohjaa se jatkuvan oppimisen toimintaa samanlaiseksi

17.12.2018

kaikille. Siksi jatkuvan oppimisen pitää olla strategisen rahoituksen sisällä, jolloin se sallii suuremman liikkumavaran, autonomian hyödyntämisen ja ammattikorkeakoulun oman näkemyksellisyyden jatkuvan oppimisen kehittämisessä. Lisäksi kaikkien ei tarvitse ottaa ko. tehtävää vastuulleen, vaan ammattikorkeakoulut voisivat rakentaa yhdessä aikuisväestö palvelevan mallin osana Campus Online toimintaa. Koulutusta voidaan myös viedä toisen oppilaitoksen kautta alueelle vallitsevan tarpeen mukaan. Korostamme myös, että rahoitusta jatkuvan oppimisen hoitamiseen ei voida enää ottaa korkeakoulujen perusrahoituksesta, vaan sen on tultava kehyksen ulkopuolelta. Suomalainen yrityskanta on mikro- ja miniyrittäjävaltaista. Vajaasta 290 000 yrityksestä alle kymmenen työntekijän yrityksiä on 93,9 % (n. 265 000). Pääsääntöiset ne ovat 1-3 hengen yrityksiä. Ei ole realistista odottaa isoja rahavirtoja, kuten esimerkiksi muutamien ammattikorkeakoulujen selvitykset osoittavat alueen yrityksille suunnattujen kyselyjen pohjalta.

Korkeakoululaitoksessa tarvitaan yhdessä tekemisen ja ajattelun muutosta niin koulutusviennissä kuin jatkuvassa oppimisessä. Kokonaisuus on isompi ja vaikuttavuus vahvenee yhdessä tehden. Yhteistyö on tarpeellista ulottaa myös toisen asteen ja vapaan sivistystyön suuntaan ja tähän työhön on oltava kannusteita. Muutos edellyttää myös selkeää toimintamallia ja toimintakulttuurin muutosta, ja tätä on ohjattava ministeriöiden suunnalta

b)

Yhteistyönä järjestettyjen opintojen pitää tukea ammattikorkeakoulussa olevien opiskelijoiden opiskelua ammattikorkeakoulututkintoon tai ylempään amk-tutkintoon. Ammattikorkeakoulujen yhdessä rakentama Campus Online on ratkaisuna toimiva ja esimerkillinen malli opintojen avaamisesta laajempaan tarjontaan ja sen käyttömahdollisuuksista. Tuemme tällaista toimintaa opintojen yhteistyötoteutuksissa ja siihen on oltava kannuste.

8. Asetuksen 1 §:n 1 momentin 3 kohdassa esitetään ammatillisen opettajankoulutuksen sekä 5 kohdassa esitetään opiskelijapalautteeseen liittyvän rahoitustekijöiden pysymistä mallissa nykyisellään.

Pidättekö ehdotusta tarkoituksenmukaisena?

Kyllä

Ei

Ei kantaa

Näkemyksiä, muutosehdotuksia tai muuta kommentoitavaa ehdotukseen 8:

Ammatillinen opettajankoulutus on erillistehtävä ja siksi sen tulee olla rahoitusmallissa omanaan jatkossakin. Opettajakorkealla on mittava tehtävä niin peruskoulutuksessa kuin täydentävässä koulutuksessa koko ammatillisen koulutus- ja korkeakoulutuskentän henkilöstön (opetus-, tutkimus- ja esimiestason henkilöstön) osaamisen kehittämisessä. Opiskelijapalautteeseen suhtaudumme kriittisesti. Mittarin vaikuttavuutta heikentää alhaiset vastausprosentit. Tätä on avattu kysymyksessä 4.

9. Asetuksen 1 §:n 1 momentin 6 ja 7 kohdassa ehdotetaan työllistymisen ja työllistymisen laadun rahoitustekijöiden muodostumista

17.12.2018

- a) voimassa olevaa rahoitusmallia vastaavasti työllistymisestä vuosi valmistumisen jälkeen (yrittäjät painotettuna kahdella) sekä**
b) lisäyksenä ehdotettavasta uraseurantakyselyn vastausten pisteiden yhteenlasketusta määrästä. Uraseurantakyselyyn liittyvät kysymykset ja niiden pisteytystaulukko ovat liitteessä.

Pidättekö ehdotusta tarkoituksenmukaisena?

[Kyllä huomiolla](#)

Ei

Ei kantaa

Näkemyksiä, muutosehdotuksia tai muuta kommentoitavaa ehdotukseen 9:

[Pidämme ehdotusta osittain tarkoituksen mukaisena.](#)

[Ammattikorkeakoulujen tehtävänä on tukea opiskelijaa kohti yrittäjyyttä, mutta ei ensisijaisesti tehdä opiskelijasta hänen valmistuttuaan yrittäjää. On myös eettisesti kyseenalaista asettaa korkeakouluille kannusteita, joiden toteuttamiseen liittyvät yritystoiminnan taloudelliset riskit tulevat opiskelijoiden kannettavaksi. Tällainen toiminta olisi sekä suoraa puuttumista korkeakoulujen opetussisältöihin että opiskelijan kannustamista riskinottoon korkeakoulun rahoituksen edistämiseksi.](#)

[Ammattikorkeakoulujen alumnitoimintaa pitää kehittää ja tukea yrittäjäksi alkaneiden tai yrittäjyyttä havittelevien opiskelijoiden siirtymistä opintojen jälkeen esimerkiksi yrityshautomoihin. Ammattikorkeakouluja on kannustettava enemminkin vahvistamaan erilaisten yritystoimintaa tukevien palvelujen rakentamista yhdessä muiden alueellisten toimijoiden kanssa.](#)

[Uraseuranta on ammattikorkeakouluille vielä toimintona nuori. Uraseurantakyselyä pitää arvioida ja kehittää, jotta se palvelee laadullisen työllistymisen seurannassa parhaiten. Ammattikorkeakouluilla on muun muassa kulttuurialan koulutusta, joista valmistuneiden laadullista työllistymistä on vaikea mitata.](#)

10. Asetuksen 2 §:ssä ja liitteessä tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoiminnan rahoitusosuuden laskentakriteerien tekijöiksi ja painoarvoiksi esitetään:

1. Tutkimus- ja kehittämistoiminnan ulkopuolinen rahoitus 9 %

2. Suoritettujen ylempien ammattikorkeakoulututkintojen lukumäärä 5 %

3. Julkaisujen, julkisen taiteellisen ja taideteollisen tuotannon, audiovisuaalisten aineistojen sekä tieto- ja viestintätekniikan ohjelmien lukumäärä 2 %

Pidättekö ehdotusta tarkoituksenmukaisena?

[Kyllä huomiolla](#)

Ei

Ei kantaa

Näkemyksiä, muutosehdotuksia tai muuta kommentoitavaa ehdotukseen 10:

[Pidämme ehdotusta osittain tarkoituksen mukaisena.](#)

[Ammattikorkeakoulun tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoiminnan \(TKI\) rahoitusosuuden nostamisella on toki kannustava vaikutus rahoitusohjan laajentamiseen, mutta se ei](#)

17.12.2018

ratkaise sitä tosiasiaa, että ammattikorkeakouluilta puuttuu edelleen TKI-toiminnan rahoitusinstrumentit. Yhdeksän prosenttia on kannatettava määrällisesti, mutta edellyttää, että ammattikorkeakoulujen tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoiminta sekä palvelutoiminta on määritettävä paremmin.

Suoritettujen ylempien ammattikorkeakoulututkintojen määrä on tarkoituksenmukainen mittari ja kannustaa kehittämään ylempää ammattikorkeakoulutusta. Viisi prosenttia on määrällisesti kannatettava.

Ammattikorkeakoulujen TKI ja palvelutoiminnan levittäminen on muutakin kuin julkaisutoimintaa. Kaksi prosenttia on määrällisesti kannatettava, mutta mittarin suuruutta on tarkasteltava uudelleen, jos mittariin löydetään paremmin toimintaa mittaava sisältö.

11. Asetuksen 2 §:n 1 momentin 1 kohdassa esitetään rahoitusperusteeksi tutkimus- ja kehittämistoiminnan ulkopuolista rahoitusta ja 2 kohdassa esitetään rahoitusperusteeksi ylempien ammattikorkeakoulututkintojen määrää. Laskenta vastaisi voimassa olevan mallin laskentaa.

Pidättekö ehdotusta tarkoituksenmukaisena?

[Kyllä huomiolla](#)

[Ei](#)

[Ei kantaa](#)

Näkemyksiä, muutosehdotuksia tai muuta kommentoitavaa ehdotukseen 11:

[Pidämme ehdotusta osittain tarkoituksen mukaisena.](#)

[Ammattikorkeakoulujen tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoiminta sekä palvelutoiminta on määritettävä paremmin. Sen on näyttävä aidosti TKI-rahoitusosion mittareiden rakentamisessa, eikä vain yliopistojen kaltaisena TK-toimintana. Ammattikorkeakoulujen aluekehitys- ja innovaatiotoiminta on tunnistettava ja sen edistämiseksi on tehtävä Tieteen tila -julkaisua vastaava selvitys ja Lippulaiva -ohjelma tukemaan ammattikorkeakoulujen TKI-työtä. Ammattikorkeakoulujen TKI- ja palvelutoiminnan levittäminen on muutakin kuin julkaisutoimintaa, esimerkiksi alueellisia toimijoille suunnattuja seminaareja ja erilaisia testauspalveluja. Tätä on pystyttävä mittaamaan paremmin.](#)

[Suoritettujen ylempien ammattikorkeakoulututkintojen määrä on tarkoituksenmukainen mittari ja kannustaa kehittämään ylempää ammattikorkeakoulutusta.](#)

12. Asetuksen 2 §:n 1 momentin 3 kohdassa esitetään voimassa olevan rahoitusmallin mukaisesti, että julkaisuperusteinen rahoitus muodostuu julkaisujen lukumäärästä tiedonkeruu- ja tasoluokittain kertoimella painotettuna momentin tarkennuksissa esitetyllä tavalla. Lisäksi esitetään julkaisutiedonkeruun luokkien A-E mukaisia avoimesti saatavilla olevia vertaisarvioituja julkaisuja painotettavan kertoimella 1,2.

Pidättekö ehdotusta tarkoituksenmukaisena?

[Kyllä](#)

[Ei](#)

[Ei kantaa](#)

17.12.2018

Näkemyksiä, muutosehdotuksia tai muuta kommentoitavaa ehdotukseen 12:

Julkaisujen laadun on määriteltävä rahoituksen suuruutta, ei julkaisujen määrää. Ammattikorkeakoulujen tuottamien julkaisujen on erottava selkeästi yliopistosta, oltava tehtävän mukaisia julkaisuja.

13. Muuta lausuttavaa opetus- ja kulttuuriministeriön asetukseen? Muut mahdolliset kommentit?

Samanlainen tulosrahoitus kaikille yliopistoille tai ammattikorkeakouluille ohjaa korkeakouluja tavoittelemaan samoja asioita. Tämä kaventaa autonomiaa ja korkeakoulujen omien valintojen tekemistä.

Korkeakoululakien oli tarkoitus lisätä korkeakoulujen autonomiaa, joka edellyttää myös rahoittajalta luottamusta. Tehdyt arvioinnit osoittavat nyt päinvastaista – korkeakoulujen autonomian kaventumista. Ammattikorkeakouluille on taattava aidosti kohtuullinen rahoitus ja toimintaedellytykset. Siksi on tärkeää, että muutokset tehdään suhteellisin pienin askelin, jotta ammattikorkeakouluilla on mahdollisuus reagoida muuttuviin odotuksiin.

Näkemyksemme mukaan korkeakouluilla pitää olla enemmän harkintavaltaa rahankäytössään, siksi sitomattoman perusrahoituksen osuutta tulee kasvattaa.

Mielestämme yritystukien kohdentamista elinikäiseen oppimiseen olisi tarkasteltava pikaisesti mahdollisuutena lisätä rahoitusta korkeakoulutukseen ja jatkuvaan oppimiseen.

Rahoitusmallin muuttaminen vaikuttaa oletettavasti ammattikorkeakoulujen välisiin rahoitus-suhteisiin, ja siksi asetusesityksessä on tarpeen arvioida tämän vaikutusta laajemmin. Rahoituksen pienenemisellä voi olla merkittäviä henkilöstövaikutuksia. Henkilöstön kokemuksen näkökulmasta rahoitusmalli ei ole vain rahanjakomalli. Jos korkeakoulujen, niiden yksiköiden tai yksittäisten työntekijöiden työ ei tuota mallin edellyttämiä suoritteita, vähenee rahoitus varmasti. Indikaattoreiden muutokset näkyvät aina henkilöstön työn muutoksina, sillä se tuottaa rahoitusmallin mukaiset uudet tai uudelleen määriteltävät suoritteet. Mallin henkilöstövaikutusten arviointi ja työhyvinvointiin vaikutusten arviointi on puutteellista.

Opetusalan Ammattijärjestö OAJ

Olli Luukkainen
puheenjohtaja

Hannele Louhelainen
erityisasiantuntija